

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **L. K.**, bytem proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2005, č. j. 42 Cad 73/2005 - 14,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13. 7. 2005, č. j. X, byla zamítnuta žádost žalobkyně o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění, s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 21. 6. 2005 není žalobkyně plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 15 %.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž uvedla, že od roku 1996 je léčena pro demyelinizaci typu RS a v důsledku potíží, které tuto chorobu provázejí, je vyřazena z normálního běžného života. Popisovala svoje zdravotní problémy a namítala, že nelze souhlasit s posudkem lékaře OSSZ v Kutné Hoře, podle něhož činí pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti pouze 15 %. Dovolávala se toho, že jí ošetřující

lékař doporučil, aby si požádala o invalidní důchod. Žádala o přezkoumání napadeného rozhodnutí.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 12. 2005, č. j. 42 Cad 73/2005 – 14, rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 7. 2005, č. X, zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Dále rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku nejprve uvedl, že žaloba není důvodná a citoval § 38, § 39 odst. 1 a 2 a § 44 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb. Poté konstatoval, že z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, pracoviště v Praze 5, ze dne 10. 11. 2005, jímž bylo dokazování doplněno, zjistil, že ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí činil pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., podle kapitoly VI., oddílu A, položky 10, písm. b) – 40 %. Posudková komise v posudku uvedla, že postupovala odlišně od lékaře OSSZ, protože zjistila sfinkterové poruchy (urologická vyšetření byla nalezena až při studiu zdravotnické dokumentace praktického lékaře, který tento fakt ve vyšetření pro posudkové účely neuvedl, posuzovaná je rovněž při jednání na OSSZ neuvedla). Posudek byl uzavřen tak, že žalobkyně ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí nebyla plně invalidní, ale byla částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Soud poté konstatoval, že se s obsahem posudku Posudkové komise ztotožňuje pro jeho úplnost a přesvědčivost a vycházel z toho, že žalobkyně byla ke dni vydání rozhodnutí žalované částečně invalidní. Rozhodnutí žalované podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil s tím, že v dalším řízení žalovaná znovu rozhodne o nároku žalobkyně na částečný invalidní důchod a vezme při tom v úvahu závěr posudku Posudkové komise MPSV ČR.

Proti tomuto rozsudku podala včas kasační stížnost žalovaná (dále jen „stěžovatelka“), a to z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatelka především zdůraznila, že plný invalidní a částečný invalidní důchod jsou podle zákona o důchodovém pojištění dva různé druhy důchodů, přičemž řízení o přiznání každé z těchto dávek se zahajuje na základě písemné žádosti ve smyslu § 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Podle názoru stěžovatelky § 86 odst. 3 cit. zákona se vztahuje jen na řízení o přiznání dávky a jde tedy o ustanovení speciální ve vztahu k § 81 odst. 2 cit. zákona. Ustanovení § 86 odst. 3 se tudíž vztahuje pouze na případy, kdy pojištěnec např. žádá o plný invalidní důchod a podle posudku lékaře OSSZ je pouze částečně invalidní, přičemž toto ustanovení umožňuje, že není třeba podat další žádost, tentokrát o částečný invalidní důchod. Stěžovatelka připomněla, že posuzovaná věc tímto případem není a pokud bylo v průběhu přezkumného řízení soudního zjištěno, že účastník není plně invalidní, ale je částečně invalidní, je třeba aby podal novou žádost, a to o částečný invalidní důchod. Jeho nárok na částečný invalidní důchod není důvodem ke zrušení rozhodnutí o zamítnutí plného invalidního důchodu, neboť, jak již bylo shora uvedeno, jedná se o dva různé druhy důchodů. Stěžovatelka navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala Nejvyšší správní soud o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalobkyně se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud nejprve přípisem ze dne 2. 5. 2006 vrátil věc Krajskému soudu v Praze k opravě data vydání rozsudku. Poté usnesením ze dne 8. 8. 2006 rozhodl, že

kasační stížnosti nepřiznal odkladný účinek, neboť stěžovatelka ani nevyjádřila, v čem by měly být důvody pro takový postup spatřovány.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podala z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze podat kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Nejvyšší správní soud v posuzované věci uvádí, že krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku konstatoval, že žaloba není důvodná, přesto však napadené rozhodnutí stěžovatelky (žalované) zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Učinil tak proto, že v průběhu přezkumného soudního řízení zjistil z posudku Posudkové komise MPSV ČR, který vyžádal, že žalobkyně sice není plně invalidní, ale ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí byla částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Ve vysloveném právním názoru zavázal stěžovatelku k tomu, aby v novém řízení rozhodla o nároku žalobkyně na částečný invalidní důchod a vzala přitom v úvahu závěr posudku Posudkové komise MPSV ČR.

Z obsahu dávkového spisu plyne, že žalobkyně podala dne 8. 7. 2005 žádost o plný invalidní důchod a přezkoumávaným rozhodnutím stěžovatelky bylo o této žádosti rozhodnuto tak, že byla zamítnuta, neboť žalobkyně nebyla podle posudku lékaře OSSZ v Kutné Hoře ze dne 21. 6. 2005 shledána plně ani částečně invalidní. V průběhu přezkumného soudního řízení krajský soud rovněž nezjistil, že by žalobkyně byla plně invalidní podle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., zjistil však z posudku posudkové komise, že žalobkyně byla ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.

Nejvyšší správní soud k dané věci uvádí:

Nejvyšší správní soud pod č. j. 4 Ads 9/2004 – 36, ze dne 29. 6. 2004 (obdobně pod sp. zn. 4 Ads 40/2004) posuzoval, zda žalovaná byla v řízení o odnětí plného invalidního důchodu povinna bez žádosti rozhodnout o přiznání částečného invalidního důchodu za situace, kdy výrok o tom, že pojištěnec je částečně invalidní, učinila v přezkumném řízení soudním posudková komise MPSV. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku vyslovil, že „pokud v řízení o přezkoumání rozhodnutí orgánu důchodového pojištění o odnětí plného invalidního důchodu vyjde najevo, že pojištěnec byl k datu odnětí plného invalidního důchodu alespoň částečně invalidní, nemůže být přezkoumávané rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno jen proto, že současně s odnětím plného invalidního důchodu nebylo bez nové žádosti rozhodnuto i o přiznání částečného invalidního důchodu; ustanovení § 81 odst. 2 a 3 a § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. takový postup orgánu důchodového pojištění neukládá“. Toto rozhodnutí ovšem pro posuzovanou věc určující význam nemá, neboť v něm Nejvyšší správní soud vyslovil svůj názor na situaci jinou, totiž na situaci, kdy se odnímá plný invalidní důchod – z dikce § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. plyne, že upravuje pouze postup pro případy, kdy se vede řízení o přiznání

důchodu, nikoli řízení o jeho odnětí. Judikatura zastávaná ve správním soudnictví do roku 1998 vycházející z tehdejší textace § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., neomezovala takovýto postup pouze na řízení o přiznání důchodu, nýbrž obecně na rozhodování o důchodu (tedy i na jeho odnětí) a např. Vrchní soud v Praze judikoval k této zákonné dikci, že „při odnímání plného invalidního důchodu nelze opomenout příkaz § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož orgán rozhodující o plném invalidním důchodu rozhodně bez nové žádosti i o částečném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení zjistí, že pojištěnec je částečně invalidní“. Rozhodnutí čtvrtého senátu zdejšího soudu, pro které bylo již určující znění § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb k 1. 8. 2003 pak vyložilo, že pokud je invalidní důchod odnímán, nově lze takový důchod (plný či částečný) přiznat jen k nové žádosti pojištěnce. Nicméně v tomto rozsudku čtvrtý senát vyslovil názor, že § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., „platí jen pro řízení o přiznání důchodu (částečného invalidního nebo plného invalidního)“, tedy nepochyboval o tom, že vede-li se řízení o přiznání tohoto typu důchodu, uvedené ustanovení se aplikuje. Stejný závěr vyslovil i třetí senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 16. 3. 2005, č. j. 3 Ads 26/2004 – 48, podle něž rozhodl-li orgán důchodového pojištění (zde Ministerstvo vnitra) o odnětí plného invalidního důchodu a konstatoval, že pojištěnec je částečně invalidní, není z úřední povinnosti bez nové žádosti povinen rozhodnout o přiznání částečného invalidního důchodu „tato povinnost je stanovena pouze v případě rozhodování o přiznání plného či částečného invalidního důchodu, nikoliv v řízení o jeho odnětí“. I toto rozhodnutí potvrdilo závěr, že orgán rozhodující o plném či částečném invalidním důchodu je povinen rozhodnout i bez žádosti o takovém důchodu, zjistí-li v řízení o jeho přiznání, že pojištěnec je částečně či plně invalidní (tedy bez ohledu na to, o jaký důchod požádal).

Pro posouzení projednávané věci je třeba spíše se zabývat rozsudkem třetího senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2005, č. j. 3 Ads 57/2004 – 209, v němž je uvedena tato právní věta: „podá-li pojištěnec žádost o částečný invalidní důchod a ve správním řízení je zjištěna pouze jeho částečná invalidita, a nikoliv plná invalidita, nositel pojištění nepochybně, pokud rozhodne pouze o přiznání částečného invalidního důchodu a neučiní žádný výrok o nároku na plný invalidní důchod (§ 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. ve znění zákona č. 134/1997 Sb.). Pojištěnec nemůže v žalobě účinně namítat, že splňuje podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu“. K tomu v odůvodnění tohoto rozsudku třetí senát blíže uvedl, že „stěžovatel (pojištěnec) podal žádost o částečný invalidní důchod, tím vymezil předmět správního řízení, o němž správní orgán rozhodl. Žádost o jinou dávku není v dávkovém spise žalované do doby vydání uvedeného správního rozhodnutí doložena a neprokázal ji ani stěžovatel v průběhu soudního řízení... Správní orgán nepochybil, pokud svým rozhodnutím rozhodl pouze o přiznání částečného invalidního důchodu a neučil žádný výrok (ať již vyhovující či zamítavý) ohledně plného invalidního důchodu, neboť nárok na tuto dávku stěžovatel předepsaným způsobem neuplatnil a v průběhu správního řízení nebyly zjištěny skutečnosti uvedené v § 86 odst. citovaného zákona.“ Třetí senát v odůvodnění svého rozsudku pak dovodil, že Krajský soud přezkoumává rozhodnutí žalované „neměl provádět dokazování ohledně existence plné invalidity stěžovatele a i v případě, že by byla plná invalidita prokázána, nemohl by soud napadený správní akt zrušit, neboť soud přezkoumává pouze zákonnost výroku správního rozhodnutí a toto rozhodnutí žádný výrok, jímž by bylo jakkoliv rozhodnuto o nároku na plný invalidní důchod stěžovatele neobsahovalo a ani obsahovat nemělo“.

Uvedené závěry senát rozhodující v této věci nezpochybňuje, přičemž ovšem zdůrazňuje, že se jednalo o situaci, kdy pojištěnec požádal o částečný invalidní důchod a tento důchod mu byl přiznán. Pro projednávanou věc proto nemůže být určující, neboť žalobce požádal o plný invalidní důchod a v duchu dále vyložených principů řízení o dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem musel být srozuměn s tím, že může obdržet částečný invalidní důchod, zvláště za situace, že, jak je dále vyloženo, zákon nepřipouští vést souběžně řízení o částečném a plném invalidním důchodu.

Pro posouzení věci jsou určující následující ustanovení právních předpisů upravujících důchodové pojištění, řízení o dávkách důchodového pojištění a soudní řízení správní:

Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění rozlišuje dva typy dávek závislých na poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, přičemž rozdíly v současné době tkví především v míře tohoto poklesu (66 % plný invalidní důchod, 33 % částečný invalidní důchod), v minulosti i v jiných aspektech (například výplata částečného invalidního důchodu byla do 1. 2. 2006 ovlivněna výší příjmů z výdělečné činnosti). Dále je těmto dávkám společné, že pro vznik nároku se vedle plné či částečné invalidity vyžaduje určitá doba pojištění, která se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity (§§ 38, 39, 40, 43, 44 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění).

Pro řízení o těchto dávkách jsou určujícími ustanovení §§ 81, 86 odst. 3 ve spojení s § 87 a § 89 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení; o dávkách důchodového pojištění rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení (§ 5 písm. a) č. 1 citovaného zákona; podkladem pro rozhodnutí o plném či částečném invalidním důchodu je posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení (§ 8 odst. 1 citovaného zákona zní „Okresní správy sociálního zabezpečení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů ve věcech sociálního zabezpečení...; za tím účelem svými lékaři posuzují a) plnou invaliditu nebo částečnou invaliditu...“). Pro vydávání posudků se přiměřeně použijí ustanovení obecných předpisů o správním řízení (§ 8 odst. 9 citovaného zákona). Podle § 81 odst. 1 citovaného zákona se řízení o přiznání dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti. Podle § 81 odst. 3 citovaného zákona věty 2 a 3 platí, že zahájení řízení o plný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o částečném invalidním důchodu; zahájení řízení o částečný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o plném invalidním důchodu; ustanovení této věty však neplatí, probíhají-li v téže době řízení o přiznání částečného invalidního důchodu a přezkumné řízení soudní z důvodu odnětí plného invalidního důchodu. Podle § 86 odst. 3 citovaného zákona orgán rozhodující o plném invalidním důchodu nebo částečném invalidním důchodu rozhodně bez nové žádosti i o částečném invalidním důchodu nebo plném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení o přiznání důchodu (§ 81 odst. 1) zjistí, že občan je částečně invalidní nebo plně invalidní. Podle § 87 odst. 2 citovaného zákona je rozhodnutí, které je podkladem (podkladem je přitom rozhodnutí jiného orgánu než toho, který rozhoduje o dávce, pokud bylo vydáno po podání žádosti o takovou dávku) pro rozhodnutí o dávce důchodového pojištění, obsaženo v rozhodnutí o dávce. Podle § 89 odst. 2 věty za středníkem citovaného zákona soud přezkoumá podkladové rozhodnutí jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu

(stěžovatelky). Pro řízení ve věcech důchodového pojištění platí jinak (subsidiárně) správní řád (§ 108 citovaného zákona), tedy do 31. 12. 2005 zákon 71/1967 Sb.

Podle § 71 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.) musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Při přezkoumání vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. Byl-li závazným podkladem přezkoumávaného rozhodnutí jiný úkon správního orgánu, přezkoumá soud k žalobní námitce také jeho zákonnost, není-li jím sám vázán a neumožňuje-li tento zákon žalobci napadnout takový úkon samostatnou žalobou ve správním soudnictví (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). V rámci dokazování může soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Pro vydávání těchto posudků se přiměřeně použijí ustanovení obecných předpisů o správním řízení. Podle § 78 odst. 6 s. ř. s., zrušil-li soud rozhodnutí správního orgánu ve věci, v níž sám prováděl dokazování, zahrne správní orgán v dalším řízení tyto důkazy mezi podklady pro nové rozhodnutí.

Z výše uvedených použitelných ustanovení na projednávanou věc především plyne, že řízení o plný či částečný invalidní důchod lze zahájit jen na základě písemné žádosti; potud se jedná o jeden z principů správního řízení, jež se zahajuje buď k žádosti nebo z podnětu správního orgánu (ex offa). Zde zvláštní právní předpis (zákon č. 582/1991 Sb. stanoví, že řízení o plný nebo částečný invalidní důchod lze zahájit pouze a jedině k písemné žádosti pojištěnce. Dále pak upravuje dvě významné odlišnosti ve vztahu k institutům známým jako litispendence (překážka věci zahájené) a ve vztahu k předmětu řízení, jež jinak pravidelně plyne ze žádosti. Jednak stanoví (§ 81 odst. 3 citovaného zákona), že je-li zahájeno řízení o jeden typ invalidního důchodu, nelze souběžně (k písemné žádosti) vést řízení o druhý typ invalidního důchodu, - tedy přestože nejde o rozhodování v téže věci (neboť plný invalidní důchod a částečný invalidní důchod jsou rozdílnými dávkami důchodového pojištění) stanoví citovaný zákon překážku v podobě zahájeného řízení; tato zvláštnost pak nutně musí mít odraz v úpravě dalšího postupu řízení, neboť jinak by byla z hledisek obecných nároků na fair proces neodůvoditelná (litispendence je institutem použitelným pouze a výhradně na řízení vedené v téže věci, tedy na řízení téhož účastníka o tomtéž důchodu). Tento odraz nutno hledat v § 86 odst. 3 citovaného zákona, jež svou podstatou hojí skutečnost, že pojištěnec souběžně nemůže na základě svého úkonu vést řízení jak o plném, tak o částečném invalidním důchodu. Toto ustanovení nutno chápat jako ustanovení rozšiřující předmět řízení ipso facto na ten či onen typ invalidního důchodu (přestože pojištěnec žádal plný invalidní důchod, musí se zjišťovat, zda pojištěnec není alespoň částečně invalidní, neboť kdyby tomu tak bylo, byl by povinen takový důchod přiznat /při splnění ostatních podmínek/). Pokyn v ustanovení § 86 odst. 3 citovaného zákona („orgán rozhodující o plném nebo částečném invalidním důchodu rozhodne bez nové žádosti i částečném nebo plném invalidním důchodu, jestliže

v průběhu řízení o přiznání zjistí, že občan je částečně nebo plně invalidní“) ve spojení s obecnou úpravou správního řízení, pak vede Nejvyšší správní soud k přesvědčení, že stěžovatelka je povinna v řízení o plný invalidní důchod zjišťovat typ invalidity (částečná, plná) a takto v tomto smyslu o žádosti pojištěnce rozhodnout. Pokud by tomu tak nemělo být, zákon č. 582/1991 Sb., jenž vede stěžovatelku (resp. OSSZ) ke zjišťování obou typů invalidity, by musel obsahovat výjimku v tom smyslu, že by veškeré závěry svého skutkového a právního zjištění (resp. zjištění obsažených v podkladovém rozhodnutí) nezahrnula do výroku svého rozhodnutí o dávce, a rozhodla by pouze o předmětu řízení, jak byl vymezen v žádosti pojištěnce, přestože by rozsah skutkového (a právního) zjišťování v řízení byl širší. Takové ustanovení však citovaný zákon neobsahuje, naopak, jak vyloženo výše, ukládá stěžovateli pojmout předmět řízení širěji a zabývat se v zahájeném řízení oběma možnými alternativami. Nejvyšší správní soud vidí v provázanosti uvedených ustanovení vnitřní logiku, kterou je možno akceptovat, ovšem jediné a pouze za předpokladu, že bude vyložena z toho pohledu. Je-li zabráněno pojištěnci, aby v době řízení o jeden typ invalidního důchodu požádal o druhý typ tohoto důchodu, přičemž stěžovatelka je oprávněna přiznat k žádosti o jakýkoliv z obou typů invalidních důchodů kterýkoliv, pak jde o opatření, jež významně racionalizuje procesní postupy, které se vedou mezi dvěma orgány (Okresní správa sociálního zabezpečení a Česká správa sociálního zabezpečení), avšak nemohou být nikdy k tíži postavení pojištěnce. Ostatně podkladová rozhodnutí (posudky lékaře OSSZ a posudkové komise MPSV) v projednávané věci zcela korespondují s těmito závěry, neboť vyslovují oba potřebné závěry pro řízení o dávce důchodového pojištění. (V posuzované věci: je částečně invalidní, není plně invalidní /PK MPSV/ a nebo není plně invalidní ani částečně invalidní /lékař OSSZ/).

Soud pak k žalobě pojištěnce přezkoumá výrok správního rozhodnutí v požadovaném rozsahu. Z tohoto pohledu nehraje právní moc rozhodnutí stěžovatelky žádnou podstatnou roli, neboť soud zkoumá, zda stěžovatelka zjistila správně a úplně skutkový stav věci a aplikovala správné právní normy k datu vydání rozhodnutí; zjistí-li soud, že stěžovatelka k žádosti o plný invalidní důchod odepřela pojištěnci částečný invalidní důchod, ač to měla na základě správně a úplně zjištěného skutkového stavu věci nevzbuzujícího pochybnosti zjistit na základě podkladového rozhodnutí (§ 32 správního řádu účinného do 31. 12. 2005), pak je oprávněn na základě doplnění skutkových zjištění v řízení před soudem (zjištění částečné invalidity) zavázat stěžovatelku, aby tato zjištění zahrnula pro své rozhodnutí.

Uvedené řešení zahrnuje i poněkud širší pohled na projednávanou problematiku: na soud se obrací pojištěnci, kteří nejsou rozhodnutím stěžovatelky uspokojeni, tzn., že k žádosti o plný invalidní důchod bylo rozhodnuto o jejím zamítnutí (s podkladovými výroky není ani částečně, ani plně invalidní). Pokud totiž Nejvyšší správní soud svou judikaturou povede stěžovatelku k oprávnění požadovat po pojištěncích, aby po skončení řízení o jeden typ invalidního důchodu zahajovali další řízení o druhý typ invalidního důchodu, přičemž tito pojištěnci mohou být ovlivněni délkou soudního řízení (několik let) před dvěma stupni správních soudů, může dojít ke dvěma efektům, z hlediska ochrany sociálních práv krajně nežádoucím: jednak by zůstalo na stěžovateli, kdy a jak zjistí skutkový stav věci, a patrně jen když libovolně uzná za vhodné, přizná důchod, jinak se bude „držet předmětu řízení“ vymezeném v žádosti a chybu v utváření skutkového stavu věci nebude možno v soudním řízení odstranit, přestože pojištěnci nepochybně od data

zjištění v soudním řízení určitý typ důchodu náleží, jednak na základě nové žádosti půjde o řízení, v němž lékař OSSZ nebude nijak vázán zjištěním v řízení soudním, a to jak z hlediska data vzniku invalidity, tak jejího typu, a konečně může za určitých okolností pojištěnec ztratit nárok i z ohledem na zjišťování doby pojištění potřebné pro vznik nároku, který by podle závěru soudního řízení měl. Navíc nelze odhlédnout od právní situace, která vede k tomu, že tyto dva typy invalidity se velmi sbližují (vypuštění omezení výdělečné činnosti v souvislosti s výplatou částečného invalidního důchodu) a v zásadě se již jedná v současné době o jeden typ dávky, takže tím spíše je neodůvodněné nutit pojištěnce, jenž typicky podal žádost o plný invalidní důchod, aby po několikaměsíčním řízení před stěžovatelkou a několikaletém řízení před soudy podával novou žádost o částečný invalidní důchod, třebaže míra poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla kvalifikovaně zjištěna v soudním řízení, v němž byl skutkový stav věci přezkoumán a doplněn a v tomto rozsahu stěžovatelku soud svými zjištěním zavázal.

Nejvyšší správní soud na rámec výše uvedeného uvádí, že stěžovatelka by měla v rámci principu dobré zprávy dbát toho, aby pojištěnci byli náležitě o svých právech poučováni, včetně úpravy tiskopisů, na kterých pojištěnec o dávku žádá tak, aby bylo zřejmo, že k jedné žádosti v posuzované věci o plný invalidní důchod, mu může být stěžovatelkou přiznán i pouze důchod částečný, přičemž pojištěnec by měl být s touto možností kvalifikovaně seznámen a měl by mít možnost projevit svou vůli v řízení správním ohledně setrvání na takové žádosti, zjistí-li se, že jeho zdravotní stav odpovídá jen částečné, nikoliv plné invaliditě. (Shodně též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 6 Ads 13/2006).

Se zřetelem k výše uvedenému neshledal Nejvyšší správní soud v postupu krajského soudu pochybení, které by zakládalo nutnost jeho rozhodnutí zrušit. Kasační stížnost stěžovatelky tedy podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.), a pokud jde o žalobkyni, ze soudního spisu neplynou žádné její náklady, které by měla stěžovatelka jako procesně neúspěšná hradit.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. března 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu